

TEMA. SOCIALINIŲ ISTORIJŲ KŪRIMAS

Tikslai:

1. Skatinti vaiką geriau suprasti konkrečią sunkumų keliančią situaciją ir konkrečioje situacijoje vykstančių įvykių seką.
2. Mokyti numatyti sprendimą, būtiną konkrečioje situacijoje.
3. Formuoti priimtinas elgesio normas.
4. Skatinti išreikšti emocijas.
5. Padėti vaikui, turinčiam socialinių bendravimo problemų, tapti savarankiškesniam, ugdyti gyvenimo įgūdžius, mokyti bendravimo taisyklių.

Socialinės įgūdžių instrukcijos (socialinės istorijos) – tai vadovas, padedantis vaikams tinkamai elgtis įvairiose gyvenimiškose situacijose. Tai – „gyvenimo scenarijai“, pokalbiai, istorijos, pasakojimai apie konkrečias situacijas naudojant vaizdines priemones: nuotraukas, simbolius, veiksmą nusakančius piešinius, užrašus, filmukus.

Socialines istorijas kuriame:

- Esant bendravimo problemai (tarpusavio: pasisveikinti, atsisveikinti, padėkoti, mandagumo žodeliai „prašau“, „ačiū“, garsiai nekalbėti, kai kiti vaikai miega ir t.t.;
- Savitarnos įgūdžių susiformavimui: tualetas, rankų plovimas, apsirengimas - nusirengimas ir t.t.).
- Esant sunkumams, kurie kyla dėl autizmui būdingų požymių: išrankumo maistui, riboto kalbėjimo ir kalbos supratimo, naujos aplinkos, naujų objektų, veiksmų, iškreiptų sensorinių jutimų, dėmesio sutelkimo į vieną daiktą, veiksmą ir t. t.
- Kai sunkiai supranta naujas reikšmes, priežasčių ir pasekmių ryšius, sunkiai numato pasekmes.
- Kai vaikai nesuvokia taisyklių, susitarimų: sulaukti savo eilės atlikti užduotį, laiku pradėti ir baigti darbą ir t.t.

Kiekviena socialinė istorija – tai konkrečiam vaikui sukurta taisyklė, atsižvelgiant į jo ypatumus, sunkumus ir galimybes. Ji pateikiama naudojant nuotraukas, paveikslėlius ar simbolius ir užrašus arba vien užrašus. Dirbant su mažais vaikais arba vaikais, kurių verbaliniai įgūdžiai gerokai atsilieka, istorijos rengiamos su piešiniais ir paveikslėliais, palengvinančiais teksto suvokimą. Socialinės istorijos turinys pateikiamas mažais žingsneliais, kad vaikas ją suprastų ir galėtų elgdamasis pagal ją įgyti savarankiškumo įgūdžių.

Šias istorijas ASS vaikui skaito suaugusysis arba, jei geba, vaikais skaito savarankiškai. Tai atlikama iškart prieš veiklos ar situacijos, keliančios vaikui sunkumų, pradžią.

Žemiau pateiktose istorijose mokomasi: ką vaikas turi daryti ir kada, kokį tai duos rezultata. Toliau paaiškinama, kokio elgesio mes tikimės iš vaiko. Galiausiai nurodoma, koks bus aptarto elgesio rezultatas, kam jis bus naudingas ir ką džiugins.

SOCIALINIŲ ISTORIJŲ KŪRIMO SCHEMA








APRAŠOMIEJI SAKINIAI	ANALIZUOJAMIEJI, NUKREIPIANTIEJI	APIBENDRINAMIEJI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nusako, ką žmonės veikia įvairiose situacijose; ➤ Kur tai vyksta; ➤ Kas dalyvauja. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nusakoma kitų žmonių nuomonė, nuostata, požiūris į konkrečią situaciją; ➤ Vidinė žmonių būseną: jų mintys, emocijos, jausmai. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Apibendrina situaciją; ➤ Nurodo, koks bus aptarto elgesio rezultatas; ➤ Kam jis bus naudingas; ➤ Ką džiugins, kas bus patenkintas ir laimingas.
<p>Bendro pobūdžio sakiniai: ką vaikas ar kiti turi daryti ir kada, kokį tai duos rezultata</p>	<p>Tai pageidautini veiksmai susidariusioje situacijoje. Kokio elgesio tikimasi iš vaiko. (Aš galiu pasistengti... Aš pasistengsiu...)</p>	<p>Jie padeda apibendrinti, prisiminti istoriją kartu su vaiku. (Visi džiaugsis, kai tu būsi linksmas...)</p>

SOCIALINIŲ ISTORIJŲ PAVYZDŽIAI

NORIU EITI Į MENO KAMBARĖLI



NORIU ŽAISTI SU DRAUGAIS

 <p>Kartais aš noriu žaisti su vaikais, o kartais su žaislais, su kuriais žaidžia draugai.</p>	 <p>Aš galiu paklausti "ar galiu su tavim/jumis pažaisti?"</p>
<p>TAIP</p>  <p>Jei vaikai pasakys "Taip", aš galėsiu su jais žaisti ir būsiu linksmas.</p>	<p>NE! IŠEIK! NETRUKDYK!</p>  <p>Jei vaikai pasakys "Ne", tai nieko baisaus.</p>
 <p>Aš galiu palaukti.</p>	 <p>Aš galiu pažaisti su kitais žaislais.</p>
 <p>Aš galiu priėti prie kitų vaikų ir paklausti, ar galiu su jumis pažaisti. Man patinka žaisti su draugais.</p>	

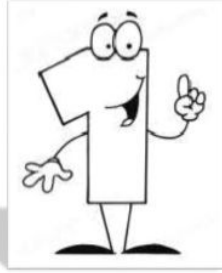
AŠ NORIU ŽAISTI SU VAIKAIS



Labas, mano vardas GODA!



Man patinka žaisti su vaikais įvairius žaidimus su taisyklėmis.



Kartais aš pirmauju, o kartais ne. Mano draugai taip pat nori pirmauti.



Kartais aš laimiu. Jaučiuosi labai laiminga...



Kartais aš pralaimiu. Man norisi verksti. Tačiau aš giliai įkvepiu – 5 kartus – ir man pasidaro geriau. Aš pagalvoju „Tikiuosi laimėsiu kitą kartą“.



Vaikams patinka žaisti su manim, nes aš stengiuosi laikytis taisyklių.



Laimėtojui sakau „Puiku“ ir nusišypsau.
Žaidimo nugalėtojas džiaugiasi mano poelgiu.

Pavyzdžiui, norėdami išmokyti vaiką prašyti norimo daikto, skaitome tokias istorijas:

KAI BERNIUKAS NORI LEDŲ, PAPAŠO: "PRAŠAU DUOTI LEDŲ".

BERNIUKAS ŠAUNUOLIS.

TĒTIS IR MAMA DŽIAUGIASI.

KAI BERNIUKAS NORI KAMUOLIO, PAPAŠO: "PRAŠAU DUOTI KAMUOLĮ".

BERNIUKAS ŠAUNUOLIS.

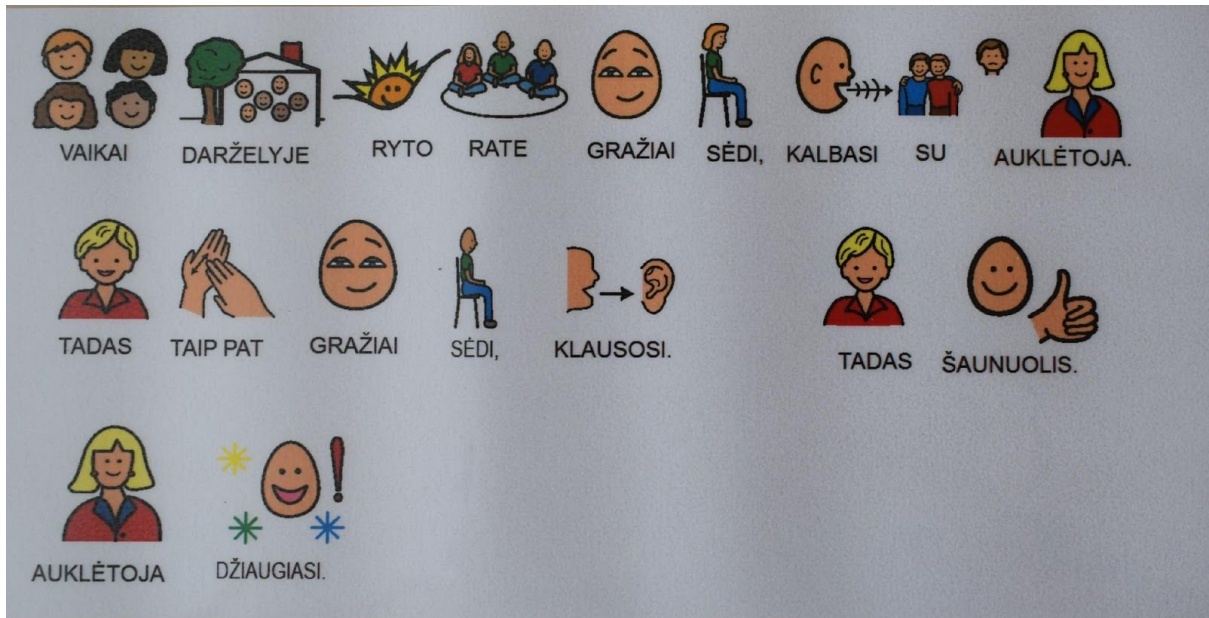
TĒTIS IR MAMA DŽIAUGIASI.



Norėdami, kad vaikas suvoktų dienos įvykių seką ir pasijustų saugesnis skaitome šią istoriją:



Siekdami tinkamo vaiko elgesio ryto rate, skaitome šią istoriją:



Socialines bendravimo įgūdžių instrukcijas (socialines istorijas) kuriame ir naudojame įvairiais socialinio bendravimo atvejais: mokydamiesi pasisveikinti, atsisveikinti, padėkoti sakant mandagumo žodelius „prašau“, „ačiū“, nekalbėti garsiai pratybų metu, palaukti savo eilės ir t. t.